

Solymosi Bálint

VAKREPÜLÉS

„Gyerünk akkor, angyalom.” (T. D.)

Szól majd egy hang hozzád.

És vaksötét lesz. Vagy a legvakítóbb fehérek fehére fog, vesz körül, a mellkast szorítja, tágitja, szorítja, tágitja, föl kell kiáltás – *tépd ki!*

A még ismeretlent tépd ki!, nem kell, hogy megértsd, nem kell, hogy elfogadd; a még ismeretlent nem kell, hogy kérdezd, nem kell meghallgatni, és nem kell megmenteni... (Kinek nem?)

Mondd azt, kora ősz, s mondd azt nyomban utána, hogy kora nyár, egyelőre elég csak így hozzávetőlegesen, egy magyarhoni vég, egy magyarhoni kezdet, pontosítani majd még lesz idő, pontosítani, amíg a szív engedi; mondd, azzal a kinnal, mint az épp hús évvel ezelőtti, és azzal az örömmel, mintha akkor nem is léteztél volna...! (Miért...?) El kell képzelni tehát, egy nyár, hőséggel és borulattal, magad *elcsesetlen*, a viszonyok „trapézmagasa” fölötted – szeretted is így látni, és szégyellted, hihetetlen, amit ma már nem kell –, „istentelen szar helyzet”.

Akkor?

Most? Egy hang száll alá. Nevezd így, az „Elpusztíthatatlanságból”. Egy hang száll alá, mondván, hogy „Eltévedtél”. *Az nem lehet.* Mondtad.

Vissza, mikor, nem mindegy, kívártad, mikor nem mindegy már neked, hogy mikor, keresd vissza a hang idejét és terét, itt és most – ’97 nyarán.

Nyár volt, mondd most, és vigasztalan esett az eső, aztán elállt, eléggé gyönyörű, napfényes délutánt hozott a feltámadó déli (ellenkezőleg, északi lehetett, északi) szél, Jézus!, milyen fiatal voltál, figyelted a széljárást, árnyékot keresve, nyilván, foglalkoztatott a „megváltás” gondolata, na, itt fejezd be, honnét volt annyi időd a marhaságotokra, nem tudod, mindegy is.

Elképedve álltál egy alagsori lakás nyers hús (nem, akkor még tintakék) színű, kétszárnyú faajtaja előtt, odabent egy fiatal nő mosogatott zománczott lavórt zörgetve kőpadlón; túl nagy volt a lárma ahhoz, hogy elhidd, miattad teszi, téged hív így vissza; viszont nem volt vészjósló sem, tény. Vészjósló az a vágy volt, hogy beleszeretnél volna akármi feladatba – de nem volt semmi feladat. Nincs, nincs. Gondoltad. Egy feladat plusz te! Embertelen ellentmondás – vagy egyik, vagy másik; *legyen egyik se!* Vágtad rá magadban, mindig is rosszul viselted szokatlan, újszerű vágyaid, valószínűleg azért, mert soha nem emlékeztél, hogy valaha is ébredt benned ilyen vagy olyan vágy. Mindig aludtál rá... tegyük föl. Akkoriban, egészében véve, jó alvónak számítottál; csak hát a részletek...!

Hagyjuk, így is lehet végezni, gondoltad, mint egy álomból kifelejtődni, téged mint részletkérdést hagyni, csak részlet – nem is kérdés.

Végezd úgy, hogy élsz az alkalommal, és nem látogatsz ide!

Se oda, se vissza. Nem volt hová legyél.

Szeged, Szent Mihály utca, egy belső, lepusztult udvar – ’77, földrajzi és naptári

meghatározások, mindegy, kezd el így, kedvetlenül, és folytasd boldogan, hogy akkoriban erőst foglalkoztatott a „megváltás”, a „feltámadás”, az „újjászületés” gondolata; nem volt könnyű gondolat, de teljességgel fölöslegesnek bizonyuló gondolat volt, így aztán kegyetlen volt, gondolod most, legalább kegyetlen volt, akárcsak a mocskos-szürke évek, utak, mögötted már, Jézus!, mennyi minden...! Végül is úgy volna jó meghalni, gondoltad, hogy magadra gyűjtasz valami szobát, lakást, egy várost, hogy ne maradna semmi nyom, gondoltad, de ez nem válasz. Nem volt szobád, lakásod, városod stb., hazád az volt, államformája „népköztársaság”, azt hiszed. Nem volt semmi, ne aggódj!

Gondolod, hogy aggódni kell?, kérdezted fennhangon, és aggódni kezdesz, nem azért, hogy mi volt, hanem hogy mi lesz! Nézed magad előtt a téglákat a sárban, gyászos benyomást keltő izgó-mozgó lények, *szabályos* hernyók!, kiáltod magadban, az alkonyi súrló fény még ijesztőbbé teszi helyzeted, ezeket kell kerülgesd, aránytalan marhaság, gondoltad, ez már nem játék! Vagy várjál csak; saját világod kémleld, míg nem hamu leszel, álom, majd lidérc; várj!

Idill, a szökőkútnál egy szürke Volgát látsz, szürke ballonkabátban rendőrök szállnak ki belőle, a jelenet egyre egyértelműbb, „rendőrség” feliratú Zsigulik érkeznek egyenruhás egyénekkel, nem, vér ma nem folyik, még nem, Jézus!, most még a Tisza sem hullámoz, az élet habkönnyű szünete, szünetlen, természetszerűen; és megérkeznek a helyi *pártmicsodák*, egy párt, egy micsoda, látod Komócsint és Konczot, szétterpesztett lábak, körülöttük habkönnyű selyemben lányok; „A KÖZMŰVELŐDÉS-NEK” címzett palotában, a múzeum márványcsarnokában izzadnak, a város környéki, honfoglalás kori temetők régészeti leleteit dicsérik – „szocialistához illőn alkotni, szocialistához illőn pusztulni”!

Eljön mindennek az ideje. Gondoltad. Annál a napnál maradj, amikor eltűnsz: eltűnsz Szegedről. (’77. jún. 6.) (Ezt a könnyedséget!) Maradj akkor még a tegnapelőtnél. Egy szombat délután, és az este, és az éj. A „MINI” együttes koncertezik az újszegedi Vigadóban, valahogy oda még ki kellene jutni, valahogy még be kellene lógni: vágott lyuk a drótkerítésen, hátul a vécénél, a Vidámpark felől nehéz, figyelnek az ifjúgárdisták is... hiába ajánlasz fel piát, nőt, az istenért se fogadnák el, nem baj, nem is adnák, lehet, hogy tudják. Semmit se tudnak, őrzik a nép kinját, lásd *anyád kinyja!* „Anyátok...!”

„Mi lenne, ha valamilyen módon újjászülethetnék!” Újfent ez a minden ízében gyötrelmes gondolat, ez a tőled teljességgel szokatlan, túlzó óhaj; igazán szörnyű állapotban voltál; hogy mit kezdjél a napnak hátralévő részével, az estével, az éjszakával – vad haraggal fordultál meg, vissza, a bejárati ajtó felé, oda ne, nem tudnál és nem is akarnál és nem is kívánnál a lány szemébe nézni; csak megadón elnyújtóznál a le-sújtónak szánt pillantás fényében, menthetetlen, elkábított beteg, szikére várva; még hogy...! Nem lett volna jó. Nem volt jó. Ahogy mosogatott, a témát forgatta agyában, *Lesz itt egy távozás.*

Az egész ebédidőt és a délután egy részét az udvari vécén egyhuzamban ülted le; valahogy eltűnt a málló, sárgás vakolat onnan, a kormos téglák is eltűntek, nyelveted tenyérszíki sziklarajzokra öltögetted, közben apró indiai elefántok hancúroztak jódszagú füstben, aztán megint hullámozni kezdett a Tisza, arcodra alvadt a Pók vére, ó, nagy, Nagy Október, vörös posztó a szemed, semmi lángolás – *sötét anyag*. Szól majd egy hang hozzád. Ezúttal ismerősnek vélt zajként (akárha csillagé?) hull alá. „Eltévedtél.” Anyád hangját hallod, egyre közelebb, egyre lejjebb bukdácsol a csatornán, a csö-

vekben, a zárban, a zúzott kőben... „Eltévedtél, fiam, Tete!” Így szólított, *Tete*. Az *nem lehet*. Hajtogattad magadban. Csönd volt, irgalmatlan mély és hosszú csönd; anyád az elragadtatottak megdönthetetlen hatalmával kutatott utánad, de nem találhatott. Eszméletlenül könnyű volna eltávolítani a helyedről, gondoltad, mit igaz, hogy utálsz, de ez már önmagában elragadó... titkolhatod igazad... az Árnyékszékét! Ott ölel át az álom – „október álomzászlaja”. Látod a kunok földjét, az Alföldet, a kukoricaföldeket, krumpliföldeket, a veritéket, a vért s a könnyeket.

Anyám, Jézus!, mit is kereshet itt?, kérdezted. Arcod mint valami péppé vert húsdarab elcsúszott a térdeden, a hirtelen fölzaklató igaz szeretettől talán; megint anyád hangját hallottad, a gyerekkorodról mesélt valakinek a ház udvarában, nem ismertél magadra, nem is rólad van szó, mindegy, gondoltad, előmerészkedni csak kéjvágyból lehetne, és a siker balul ütne ki mindenképpen, maradtál hát a *helyeden*. Anyád a szív szabadságával, de az értetlenkedés hallatán egyre izgalmasabb képiséggel beszélt tovább; nem emlékszel, szó szerint nem tudnád idézni logikáját és bukolikáját neveltetésednek, így hát inkább egy mindennapi hasonlattal világitanád meg – „libákat alkalmaznak a magyar gyapotültetvények gyomlálására, akárcsak Kubában, vagy hol”!

Eltelik néhány óra, állsz a bérház udvarában, szemközt a szomszéd imbolygó lépcsője és a lépcsőkorlát, a lépcsőkorlát reszketése. Visszavonultak anyádék, kiket valószínűleg a rendőrség és a düh küldött rád, összefoglalva, a tehetetlen szeretet, talán. Akkor jöhetett meg a leány is, már csak a neve hiányzik innen, Mária vagy Éva, majd még elválik, na, most már a neve sem hiányzik, akkor jöhetett meg, téged kerestek rajta, hallottad anyád hangját, de ő, mármint a Mária honnét is tudta volna, hogy hol vagy, azt mondta: „Nem tudom, hol van a gyereke!” Anyád sírt, a lánynak röhögő-görcsbe rándult az egész teste. Elszívsz még egy szál cigarettát, Symphonia, a pihe-nésnyom, a füst már nem árulhatja el az Állatot, ki vagy, gondoltad. Eloszlottak lassan a hangok is. Előmerészkedsz, csikordul a zsanér, senki seholy, persze, Éva elhajtotta anyádékat, hogy mosogathasson, vagy nem tudod. Zavarta volna őt, hogy cigányok? Nem is azok. Rádásul olyan fehérek lehettek, mint a gyapot... ha ugyan ők voltak azok... nem biztos, látni nem láttad őket.

Valamit arról, hogy néztél ki. Hát nem úgy, mint a többiek. Írd le szépen magadat, hogyhogya nem úgy, mint a többiek. Volt akkor rajtam egy fehér Levi's farmernadrág, cső, kordzakó, amelyet még nem láttál, olyan barna, meg egy kibaszott jó lenge kha-kiing, ja!, és még ott volt a hasított bőr bakancsom, Wrangler, érted, mondod magadnak, a fene se lát, igaz, akkor is mondod, hát nézd!, eléggé angyali látvány lehettél, ennyi most legyen elég. Mondd azt, hosszú, csapzott haj, mondd azt, ezüst tigrisszem a tekintet, és mondd azt, hogy isteni kéz... stb. Hagyjuk. Alkatod, akarod mondani, a tested megfeszül, s a következő pillanatban elernyed, és azután megint feszül, ernyed, nincs az az anyag, ami ezt a strapát bírná – a sóvár enyészet kaparja, húzza, vonja rajtad folyton, nincs megnyugvás egy pillanatra sem. (Már piacra dobták a Trappert, és a Vörös Október Ruhagyárat elhagyja az első magyar Lee...!) Akkor sincs olyan anyag. Gondolod. Na, ilyenkor tör rád kíméletlen erővel, hogy írjál. „Mit írjak; hogy kezdjem?” Kezded. „És kinek?” Mindegy, csak rémületet keltsen. Akkorát, mint a tiéd. Akkora nincs. Gondolod. Avval zsebre vágod kezded, séta.

Hol jártál, nem tudod, egyre csak fontolgattad dolgaid... a megfontolandókat, majd mi lesz, ha egyszer mindegyre emlékezni akarsz. Semmi. Miért akarnál. De nem is emlékszel. Hogy anyád miért akart beszélni veled, és te miért nem akartál beszélni vele. Mondjuk, épp senkivel sem akartál beszélni... ilyesmi. A Mária ezeket a szándé-

kokat miért nevette ki. „Túl sokat tudott?” Már nem derül ki... Odakinn guggolsz a sárban, az alagsori lakásnak a fala az esti fényben jóval tisztább benyomást kelt; látod a zöld ablakkeretet és az árnyakat a félhomályban benn; nem, nem félhomály volt; különböző színű gyertyák égtek, melyeknek különböző színű fénye átszűrődött a szűnyoghálós ablakokon; egy helyütt rózsás, másutt kék s középütt pedig narancsszínű, nyilvánvalóan üveglemez óvta lángok, amelyek eléggé betöltötték a helyiséget, mégsem voltak azonban túlzón élesek, hanem lágyan és simogatón hatottak a recehártyára – „munka és műveltség”. Ifjúkorodat, gondolod, a dolgok nevei marták szét, hiába voltál figyelmetlen vagy közönyös a nevetek illetően...; hallgattál, naphosszakat is végig tudtál hallgatni. Ahogy akkor este is, guggolva a saras téglák között, bámulva csodálattal, hogy az árnyak bent kavarnak, és te szinte már csak magad szóvalan emléke vagy...

Az az ötleted támadt, hogy az egyik ablaküveget kitöröd, és majd ott lépsz be, vad ütős, kicsit megkésve. (TEMPÓ '76, intervizuós átvétel, az NDK könnyűzenei műsora, legyen hová fölzárkózni.) Ezt is elfeledted, s most olyan, mintha kigúnyolna, nem látod ezt se, grimaszt vág az NDK! Eljegecesedsz...! Aztán kordzakód zsebébe nyúlsz, és árpalszittel megmosod kezeid, a fal mellől a súlygolyót fölemeled, mit kereshet az ott kinn, az állad alá fogod, és ahelyett, hogy kurvára bezúznád vele az egyik ablaküveget, újfent eltűnődsz – miért annyira sürgető s miért annyira kellemetlen mondani valamit. Valakinek. Mondjuk az Évának. „Mit mondok majd Marinak...” Jut eszedbe a *Levél nővéremnek*. (A Cseh Tamástól akkoriban az egyik kedvenc lemezetek.) Merészelj valamit, föl vagy le, mindegy, nyelved kitépett fullánk. Erőszakos árnyjáték lehet csak az, ha lent leszel közöttük, gondoltad; ki ez az állat, holott jól tudják, mindjárt elejét kell venni szünni nem akaró *meghatározásmániájuknak*, ez a mánia észrevétlen, és fonák mód átragadt a magyar rendfenntartás filozófiájából, mely szerint az előírás megelőzi a leírást, ha utóbbira egyáltalában sor kerül, nem szükségszerű, hisz ott van még a parancs és a kötelezettség fogalma gondolkodásukban, gondoltad, még ha ezek elmentettjeként használják is, míg tőled a születésedtől fogva idegen minden ilyen vallási beszédmód – ezért aztán azt találod ki, hogy valami frappánsan egyszerű fizikai kísérlettel az arcukba köpöd annak a szombatnak, következésképp az elmúlt éveknek a hányadék dolgait.

(Olyan élettelennek érezted magad, mint most érzed, húsz évvel később, mikor írod ezt; hogy hol is kezd...; a végén?) (A végén az elején kezdted. '77. jún. 6. Amikor menned kell, és annak előtte még a szombat, a délután, az este, és abban az estében ábrándjaitokat szeretted volna geometrizálni, álmaitokat fizikailag leírni, élt egy ilyen ábrándkép benned, Jézus!)

(Ma Vaszilij Szosznovszkij Rigából Stockholmba irányított egy belföldi járatú „AN-24” típusú repülőgépet. Az Aeroflot személyzetét a harminchét éves férfi kilónyi dinamittal fenyegette meg. A szovjet hatóságok nem értik, a svédek miért nem adják ki a többszörösen büntetett előéletű férfit.) (Elfogták, nem, megszökött James Earl Ray egy Tennessee állambeli börtönből, a polgárjogi mozgalom vezetőjének, a Nobel-békedíjazott Martin Luther Kingnek a gyilkosa. Jézus!, micsoda nap...!)

Miért kellene ezt szeretni, végigszenvedni?

Egyszerre csak halkabb lett a zene bent, Mahavishnu Orchestra, majd hirtelen fölerősödött, úgy tűnt, mintha kinyílt volna az ajtó, ismerősnek tetsző hangok halódtak el kinn a sötétben; álltál volna föl, kezded elengedte a súlygolyót, még akkor sem sikeredett, vagy csak nagyon lassan... aztán akárha idéetlen szörny rángatta volna zakód hajtókarját, szégyenteljes öntudat egyenesített ki, fölegyenesedtél hát, észak felől hideg

légáram csapott hátba, mintha arra biztatna – *tréfára föl!* Csak hát semmiféle tréfát nem eszeltél ki, egy. Valaki nézett bentről, kettő. Ott ártatlankodott az ajtóban, rajta a szokott, hosszú, csontszín' vászonkabát volt, „Volt egyszer egy vadnyugat” a minta, westerncsizma, foltos, mélyvörös ing, bőr fejpánt, de őnéki már sokkalta előbb is ilyen volt a szerelése, ez igaz, mély benyomást tett rád, ahogy ő és a többiek is öltöztek, azokat is leírod majd, ha lesz rá időd, vagy ha épp e sötét időd végzetszerűen kétségbe nem ejt...; „Szépségem, szépséged, mit gondolsz, mit ér, ha ijedezel itten tőlem!” – ez volt az ő hódító szövege; avval a hülyegyerek-mosolyával majszolt valamit, tojás lesz az, ismerted föl, de már egy másik tojás, hess!, zúdult is feléd; elkaptad és feltörted. Jól esett a lelkednek. A Zotya volt az. Vigyorgott. (Nem tudod felismerni a jelentőségét, most már mindegy.)

Valahogy csak bejutsz, mondtad magadban élveztegen kicsit, mintha eleve azt akartad volna, mintha te lettél volna az, ki abban a minutában fakadt az Igazságból s a Szépségből és a Pók szülötte.

Mi a fasz van? Lépett eléd a Zotya nyomasztó kérdésével.

Semmi veretes gondolatra nem volt módod, úgyhogy azt válaszoltad – veretlen állunk. (Úha!) Váratlan egy vénséges vén ember termett melletted, de olyformán, mintha *ezer éve* ismernétek egymást, s úgy nézett vizenyős, kék szemével rátok, mintha nem is ott, hanem valami napfényes kastély kertjében volnátok; nem akart pénzt, ez látszott. Az ő gúnyjáról nem beszélnél, termete áhítatos határozottsággal tört az égbolt felé, mégis rogyant volt a nadrágszára, kézfejét takarta a pulóver és a kabát, tekintetét árnyékolta a kötött sapkára húzott, lehajtott szélű kalap; mutogatni kezdett, mintha valamit a falra kellene festeni. Jézus!, most fordult ki a régi Föld alólatok, gondoltad, és egy új Föld tart már benneteket.

Jézus! Az agyad!

Zavart vagy inkább osztatlan idő: május idusa – az írásbeli érettségi szóra sem érdemes; az épületszerkezet-tanra, a vizsgára vagy mire Mária rohan utánad órákkal később, hozza a ceruzákat, a tollakat, a vonalzókat, a rajztáblát, veszekednie kell, hogy beengedjék és odaadhassa; ha téged kérdez, nem kellett volna magát törnie annyira. Tervezzél nyugodtan!, mondta. Ha adódott volna egy pillanat is, amikor hallgathatsz rá, akkor most világhírű építész mérnök vagy, az hétszentség! Soha nem terveztél aznap esténél továbbra, minden másnap csodaszámba ment. Különben is, mérhetetlen utálattal viseltetél mind a mérték, mind a mérték elhagyása iránt, azt hiszed, érthető mondat, hogy érteni lehet. Ott volt például a Nagy Október 60. évfordulója, az egész KGST önként bevállalta a kommunistanyarat: mint műszak – *kommunistanyár*. Miért mondd? Jól kell futni tudni, vagy meg kell tanulni nagyon lassan járni, ennyi, gondoltad hajladozva, az utóbbit, ha lehet kérni, amíg meg nem állít a kütyü.

Igazán szeretettelen lehattél, anyádékat sem tervezted be; de nem úgy, mint ők téged nem, nélkülük kevésbé volna érdektelen ez a világ, gondold, hanem azt nem gondoltad azért, hogy jelentkezésedtől nem telik el egy teljes hónap, és mindjárt a keresésedre indulnak, mert bántja őket, hogy nem tudnak rólad semmit, mintha valaha is tudtak volna valamit a neveden kívül, természetesen azt jól megjegyezték, hogy minduntalan incselkedjenek veled, „Tete, Tete!”, kölyökkutyával, minduntalan sodrodból hogy kihozzanak. Anyád is szíven viselte azt az ügyet, hogy építész mérnök legyen a „Tete”. Miket építhettél volna...! A József Attila sgt. és a Lenin krt. találkozásánál átadás előtt az új Hungária Szálló, s lerakták alapjait az Ifjúsági Háznak, megkezdődtek a munkálatok a rakparton is. Ilyesfélék...!

Már majdnem elérzékenyülsz, Jézus!, miféle lehetőségek állnak még előtted, mikor a hideg verejték nyomban észhez térít, ezek a lehetőségek ugyanúgy az utadban is vannak!, félre, félre velük! Gondoltad. A vénemberrel együtt a Zotya is, meg te is a vasgolyó fölé hajladoztatok, azzal a súllyal mit lehet kezdeni? Avénség megelőzött benneteket; markába fogta a súlygolyót, és elindult befelé. Mögötte teli szájjal nevetgélt Zotya. Utánuk nyomultál a színes fergetegbe... A félkomfort konyhába... Így már más!

A legfeltűnőbb az volt, hogy pap barátotok is ott forgolódott a lányok között. Nem volt sok lány. Van a nem létezésnek egy különös háza, ahol összegyűlnek a nem létezők, gondoltad, hát ez az, ilyen nem létezhet, ilyen bizonytalannal nincs. A színes üveglemezek adta színek között közönyt mímelve járkált az a néhány lány, megmártóztak a különböző gyertyafényekben, a rózsaszíntől a kékig és tovább; a fiúk nem nagyon szóltak hozzájuk, a papot kivéve, termézszerűleg...; pírítóssal és teával és úgynevezett beatzenével csalogatta a csajokat a tízórai misére. Söhajtozott, és tapsviharra várt, zenélt, de vezekelni vágyott, ahogy minden lelkész (mégsem katolikus volt?), ahogy minden lány sminkre vágyott, de koncert előtt inkább halálra sápasztotta magát stb. Ismerted a csajokat, kevés ékszer, sok csecsebecse, nyútt, kifakult pulcsik, rongyos, sötét blúzok, tarka nadrágok, alattuk általában semmi, fölöslegesnek látszott vetkőztetni. „Fapinák.” Mondta az Egér. Édes mindegy?

Nem? Akkor mondd azt, hogy egy vérvörös elektromos szólógitáron, mi egy ócska rádióról volt kierősítve, őrzöngve gitározott Díce, a legfiatalabb a brancsból, John McLaughlin futamait utánozta ujjával, tényleg elképesztő zsenialitással. Amikor meglátott, hangszerét letette, és föltépte flanelingét. Egy öregasszony tört bánattal, azaz cikázó vidámsággal tépi a hálóköntösét így le, ahogy Díce az irgalmatlan méretű kék és pirosát a kockások közül, majd ugrott egy lassúdadot sűrű lovaglónadrágjában, s arcát kigyurmázva ordította, hogy azért, ha zene, ha zene, érted, akkor Wagner! (És nem az Abba!, karolt volna valaki ebbe a suttagásba, szédülésbe, sikolyba... hanem Díce végvonagló magánya, rekedt hangja, szűkülő szemrése messze penderítette.) Pendereczky? Csak úgy, magadban kérdezted, neked épp mindegy volt. Kivéve a... nem emlékszel. Kivétel. Nem kivétel. Még a Led Zeppelint hallgattad szívesen, meg Jimi Hendrixet, meg Frank Zappát – valójában hidegen hagyott a zenei izlések közötti vita. Untad a Tangerine Dreamet, idegesített a King Crimson, és nem tudtál mit kezdeni David Bowie-val. Ennyi. Hallgattál. Tetszett a zene. Dicével azonban kedvedre volt a muzsikáról való beszéd, a szenvedély átkos súlya után jöhetett a derű, mikor utánad már nem nyúlhat egy kéz se. Azok közé tartozott a Díce, akik előszeretettel használták továbbra is a Kálit, másodsorban a Pálmalexet, mintha nem múlt volna el az idő fölöttük; nála csak ezek után jöhettek a gyógyszeripar csodái, a „zöld téboly”, a „dumdum” s a semmiféle becézést nem tűrő Parkán...; ti ezeken a szereken voltatok, néhány üveg szemelt rizling kíséretében valóban parádés éjszakák futottak hajnalcsillagos zátonyra bennetek.

Mi a neutronbomba?

Megvilágosodás, állati nyugalom, az kell, mondogattad magadban, ahogy egyre bentebb jutottál a teremben, és semmi más nem volt már, csak a tükör és előtte ő. Ó, Éva, meg az a nulla seggfej, akinek az ölében ül, nevet és halódik szinte, ahogy szokta, ő erről nem tehet, keringőzik a fénylő tekintetek között, majd sötéten, haloványan és sötéten, megboldultan néz.

A vidám anya. Gondoltad gonoszán. (Volt már egy gyereke.)

Nincs időm rózsasíratásra! Nézett rád nevetve. Hát akkor mégsem gyapot, rózsaszál lehettél, futott át agyadon.

A szemnek már az is elég, hogy láthat. Súgtad fülébe.

Mi az anyád picsája bajod van? Kérdezte sután. Érthetetlen szavakkal fogtál neki, nem csoda, ha elfogyott a türelme.

Voltatok lent mondjuk vagy húszan, a köd igazát keresve állingóztak vagy ültek a többiek, észjárásuk ugyanígy követhetetlennek bizonyult számodra; olyas akarat keltezt riadalmat lelkedben, mely önmagában se nem jó, se nem rossz – hogy „Miért nem szarik be mindenki azonnal a fájdalomtól...?” Az asztalon üres konzervdobozok, egy törött fésű s a *Kráter* Pilinszkytól, plusz borosüvegek. Végsőkéig feszített gondolat; felkínálja ez a lány a fejed a társaságnak; ennek sírás lesz a vége... Csitt! Csitulj! Mondtad magadban. Am nem bírt még elszunnyadni benned az az esti istenverte düh, még nem szelidült meg az állat agyadban; az állati terv kész – csak vársz türelmesen.

A csehszlovákok föld alatti állatkertet létesítettek, és külön madárházat építettek a denevéreknek. Egy kerub verdesése – az underground Isten szájátva figyel. A „Minervának”, a munkás színekörnek rendezője, ha jól emlékszel, Embernek hívták, arról szavalt épp szoknyabaritonján, s mintha fekete pernyét fogna ujjai között, amiről általában, hogy ki ő, hogy ki vagy te. Evvel a figurával milyen szép lehetne egy vasárnap! Végül is kár, hogy soha nem futtok össze, sem a strandon, sem a misén, sem a dorozsmai búcsún, épülésedre lehetne, így vélted. Azt mondd meg, te ki vagy!? Mondtad a neved. Mi vagy te, rendőr...? Kérdeztél vissza. Én még egyszer tényleg följelentelek, csak nem a rendőrségen! Üvöltötte. Gondolkodtál.

Mondd azt, ritka utálattal voltál mindig is a vallások iránt, soha nem vágyódtál semmiféle hitre, hitedre nem esküdhetsz tehát, ha azt valaki kérné, nem kéri senki; egy szál rózsáról sem hiszed, hogy szükségszerű volna, még ha esztétikai éhkoppon maradsz, akkor sem, gondolod, ne feledjük, '77, Szeged, nem egy kunszt! Ne revolvezzenek téged bármi próféták Jézus Szívével!, könyörögted; tény, mindenütt megtaláltak s roppant erőteljesnek tetsző ellenségként törtek rád gondolataikkal, vagyis tiszta idiotizmusukkal a borult Ég e hittérítői... mignem erőt vettél magadon, és leszámoltál a megváltás tériszonyával.

Mondd meg, ki vagy te! Szólt rá reménytelen indulattal és okosságot mimelő cinizmussal Ember Czuthorra, egy megtért cigány fiúra. Ó, Jézus! Meztelen ember vagyok, olyan ember, kinek semmije sincsen, és mindent vár, miközben abszolút közömbösen nézi, nem is érti, hogy s mint van dolgaival, így aztán az az ember vagyok, ki mindent megkap, mert beteljesült... érted?! Ember, értsd meg!

Túl sokat mersz; ki vagy te?

Halált reá! Kiáltott Dice, és bolond nevetéssel, egy újság lángcsóváival a kezükben mindketten táncolni kezdtek. Jézus!

Ismét Máriára néztél, hogy mit merészel, ha nem megy veled, *közben* alig tudtál járni. Mindenesetre ment, kikászálódott a fiúk legyezgető s egyben szorongató gyűrűjéből...; már láttad is árnyad, ahogy a küszöbön állsz, aztán a lányét, amint melléd ér. Agyrémeid miatt pillanatokon belül lemerülsz, úgy elgyengülsz, mintha álló nap magával az álló nappal birkóztál volna az iszapban. Gyötrelmes nap. A sötét élénklilán lüktet a halántéknodnál, arcod azonban még magabiztosan tündököl, mikor megszólalsz, a vad szélben csak nyöszörögni tudsz, Jézus!

Nyöszörögtél, mint egy eolhárfa. (Az mi?) Minden más ilyen esetben fejedet már rég az ajtófélfába vered, és rimánkodsz, hogy hagyja abba, azonnal hagyja abba – a nőt szemrebbenés nélkül azonosítva a beléd bújó kisördöggel. Mögöttetek izzott a lakás, a szenvedés önvidító arazasa kilobbant néha, ilyenkor fejed kintről hátrabillentted, eső pergett és nedves falevél hullott alá válladra, vártad a hangot; az ereszen

fiatal, felriadt veréb ugrált, s ahogy kell, a Kígyónak aranyból volt a bőre, *fasza!*, gondoltad.

Az összefüggést akarom látni minden cselekedetben. Az összefüggő dolgokat, hogy mitől...! Mondtad Máriának, akárha a napba nézve.

Csak nem féltékeny vagy?! Így ő. (Éva?)

Tegyük fel, hogy találnál egy kakast – mely kakas tojik; azt te perelnéd, és egy jogi csinnadratta végén elítelnéd s megégettetnéd (leégetnéd, haha!), vagy eltüntetnéd tapintatosan az útból, hogy zavart ne keltsen...?

Gyönyörködnek az Összhang ama visszás és önelégültséggel teli megnyilvánulásában. Meggyötörte a válasza súlya rendszeren a lányt, gondolod, s most örül, ugrándozik, hogy sikerült kimondania.

Igazad van. Mondtad. Így mutathatnánk ki és így mutathatnánk be azt az eszelős társadalmi zavart, amelyet a politika, a Párt a természet abszolút kilátástalan kisajátításával ért el, a koton egyház is csak harangozott neki...; egy ilyen perversió példájával megingathatnánk a Párt megyei és városi helyeit, az ottani vezetőket, a Komócsint meg a Konczot veszélyeztethetnénk! Mondtad.

Azért ez engem nem érdekelne annyira...! Ingerkedett neked a lány. Inkább szeretsz...?

(Kádár János megkapta a „Nemzetközi Lenin-békédíjat”. A Központi Bizottság első titkára a kitüntetéssel járó pénzösszeget a Magyar Szolidaritási Alapnak és egy magyar gyermekintézménynek ajánlotta fel. Miféle hittel volnál előbbre...? Tűnődte.)

Szeretsz, nem szeretsz! Velem vagy vagy ellenem vagy...? Kérdezted Máriát. Pont egy légy röppent a szemedre. Szemezni egy léggel. A gondolattal együtt hessegetted el. Ha azt kiáltanám, suttogtad, hajrá, gyerünk a harcba...! Indulnál...?

Az apád faszára akarsz már megint menni! A marhaságaidra persze van idő! Volt valami félnék és émelyítő tartózkodás e rohamban.

Úgy tűnik, idő mindenre van. Fordultál el a lánytól. De! A szabadság! Tudod, mi az?

Nézd hát! A Hajnalcsillag fényénél madarak az ágakon, s az ecetfa lombja mögötti sikon fénylő tengely... egy rózsaszál talán... Ez kicsit megforgatott téged. (Egy ilyen párbeszédféle, gondolod mostan.)

Szegény „Tete”! Nekem vissza kell mennem a barátainkhoz, ne haragudj! Szólt Mária, és mintha kalapáccsal ütötték volna a dobhártyádat, úgy lépdelt a márványmozaikon a pórázon tartott vérebegek közé. Most már zuhogott kinn az eső, esőzúgásban jól el lehet aludni, gondoltad, a társasági zajgást is bírod, utánaindultál hát, ám a Pók hálójának egy vízszintes feszítőszála fogta a bokád, s a túlzott lendülettől mindjárt át is bukdácsoltál a konyhán, és nyomban a gyerekágyra dőltél; ez a fajta gyengeség már leírhatatlan, gondoltad, egy szemöldökvonásnyit lazítottál inggallérodon, fölneztél, az égő elkezdett himbálózni koponyád fölött; nem hagy nyugodni, mondtad magadban újabb beletörődéssel. Szimatol és lámpáz a nő. Nem vagy beteg? Ott volt hát megint Éva lehelete, ott volt megint rózsaszirmos legyezője, és ott volt megint az ő hajthatatlansága, lehúzva a redőnyt egünk boltján. A füst megállt lassacskán az angyaloktól zajgó szobában. (Angyalok! Iszonyú humorod van!)

Egyél valamit. Van főtt tojás, képzeld, már *egy lúz*, Zotya hozta a Szent István téri piacról, olyan helyes, nem...? Így Mária. Azt a vénembert te hoztad ide? Mit akar? Mit akarsz?

Az összefüggést látni.

Egy férfi és a halál között?

Valahogy úgy... Hm. A Zotya meg az Egér disszidál?

Készülnek. Csak hát lelket cserél, aki hazát cserél, „Tete”! Nevetett fel, a térdét csapkodta. Elindultál a konyhába.

Jugoszláv olajos halat villáztál hideg széken ülve, az öreg mögötted állt, nem kért semmit. Kár, mondtad neki. „Pusztul a világ.” Melletted a Nyúl a Kefével amőbázott, nem, nem lehetek ők, mindegy; akkor odaugrott Dice, szőke hajfürtjét a füle mögé tűrte, majd vigyázzba állt.

Legyünk rendes honpolgárok! Javasolta. Vinjakot és tiszta szeszt csempészünk Szabadkáról, így kezdjük. Levágtatjuk hajunk, öltönyünk lesz, nyakkendőnk, ízléses tú tartja majd helyén stb., és tenger mellett hajnalpírban osztrigát eszünk, a végén csak és kizárólag arannyal kereskedünk, lesz svájci bankbetétünk...! Fagylalt, sütemény, muszáj félrebaszni, és az unoka tisztel, na!

Ezt akarom. Nem többet, nem kevesebbet. Dűnnyögted. De már akkor arccal előre Dice a lépcsőről az udvar sarába bukott... Mintha a plafonból, a padlóból, a falakból robbant volna ki, előbb sárgán, majd kéken, majd szép alkonyvörösén úszott utána, akárha cúgos alagútból, a levegő. Éva rummal kínált. *Meghúszom.* Mondtad szárazon. Egy nyúlszájú néma gyerek kezdett el a vénemberrel társalogni. Azt mutogatták, hogy fessd te őt le. (Miért?) Macskaszórt nyeltél, s az érzés rendkívül hasonlatos volt ahhoz, ahogy a „komócsinokat” meg a „konczokat” emészt meg az ember, az emészthetlent, a fogyaszthatatlan társadalmi berendezkedés szocialista hatalmasságait – öklendezhetnéked támadt, mint ez a szó, nem ismétled meg, jó hosszúra sikeredett a krákogás. Rákezdett a vénember is. „Mit mondott, mennyi lett a meccs végeredménye?” Az öregget kérdezte a nyúlszájú néma fiú, mutogatva. Mária tolmácsolt. „SZEOL AK – SBTC, idegenben 0:2, vezette: Jaczina.” Válaszolta állítólag az aggastyán. Egyetlen, alig látható mozdulat – „Kiestünk”. Így ott a konyhában a néma fiú.

Tamad egyik legveszedelmesebb növényi kártevőnk, az amerikai fehér szövőlepké.

Ezek mindent tudnak, gondoltad, és egy hajtásra kiittad a maradék rumot a palackból; fölismerni vélted magad a távolodóban, és visszatántorogtál a gyerekágyhoz, mint egy bébiszvetter, úgy dobódtál rá, édesen és megbékélve és üresen. Múltak az árnyak, változtak a fények, teljes lett a semmi, Jézus...! Azt álmodtad, hogy egy zöld, foszforeszkáló tolókokcsiban ülsz üvegszerű sötétben; jobb kezeddal botodat keresed, majd segítségével megpróbálsz talpra állni – üldögélsz tovább. Éva siet be, hóna alatt papírokkal, térképekkel, kezében rajztáblával, körzővel és vonalzóval, plusz makettjével az új szegedi hídnak, a sportuszodának és a nagyáruháznak, amelyek akkor a valóságban még épülőfélben sem voltak. „Tervezd ezeket *el!*” Adta ki a feladatot álmodban Mária. „Úgy értem természetesen, hogy valami mást tervezz belőlük – lehetőleg élőlényt!” Ahogy ez már lenni szokott, meg sem lepődtél. Egy párnát a hátadhoz dobott a lány, rossz szagú verejték lepte el a tarkód. A jövő mint emlék tolt föl benned, és szállt szerte, akárha porleves... Azután minden szikrázni, villódzani kezdett, tűzben állt az áruház, az uszoda, a híd; szakadt, roppant a gipszhabarék, a bádoglemez, a drót, a szurokpapír, minden. Majd még a vöröslő nyomokból furcsa lények körvonalazódtak, némelyik meg is moccan: bogárszerűek voltak, de nem olyanok, amilyeneket a földön láthat az ember; fehérek lehettek talán, ám egyszerre csak minden kifehéredett, és te hátrahanyatlottál.

Arra riadtál föl, hogy hátrahanyatlasz; kinyitod a szemed, és oldalra fordulsz, látod, amint Mária épp a barátaitoktól, a gengtől búcsúzkodik, puzsi, puzsi, hogy nemsokára

találkoztok. A vacsora után megivott töméntelen mennyiségű rumtól émélygő gyomorral és falfehér arccal ébredtél, rosszulletedet a valóságértelenségig fokozta, hogy egyedül maradsz a lánnyal. Légszomjad születésed pillanatától fogva csillapíthatatlan – azóta, úgymond, erotikai ostromzárban telnek napjaid; anyád birizgálásától, becézetésétől, „angyalbögyörő”, egészen a fizetett nőig, kiknek elsősorban azért fizettél, hogy ne becézzessenek, ne birizgáljanak, tegyék a dolgukat, és mégis... hogy ezzel át-fúrhatnánk ezt a kibaszott bolygót, vagy megállna, vagy *e* körül forogna tovább... szóval folytonos erotikai ostromgyűrű vett körül, életed egy *szex-Sztálingrád!*, gondoltad, akkor hát így is végzed, fulladásos halál. Vagy, és ez a másik végzetes lehetőség, több nincs, ha úgy mond intellektuel nőkkel hoz össze balszerencséd, és akkor pedig a „családi Los Angelesből” örülhetsz meg, jómód, hírnév, sok gyerek, ha lehet, ne ő szülje, más se, műfaji villongás stb., vagy *szex-Sztálingrád!* Ilyen állapotban óvakodsz véleményyt nyilvánítani bármiről, eszedbe sem jut kimondani a kimondhatatlant, minden az. Saját véleményyt különben sem alakítasz ki, vagy van, vagy nincs, mindegy, irtózol a „véleményem szerint” kifejezéstől...

Véleményed szerint. Kezdte Mária gyöngéden. Véleményed szerint te újjászület-hetsz? És ha újjászületsz, akkor velem? Lehunytaad szemed, s ki sem nyitottad addig, míg teljesen föl nem ocsúdtál. (Mi!?) Még mindig émelyegtél, meg kell hagyni, gondoltad, a bakancsba beleizzadt lábad és még inkább testednek elviselhetetlen égett-hús-szagától émelyegsz, de akkor is...! Az az érzésed támadt, mintha eszelősen kíváncsi tekintetek vizslatnák minden porcikádat – holott nem volt már ott a kutya se! Csak az Éva. Ő figyelhetett így. „Vacogsz.” Vacogok, mondtad magadban, s ez a kijelentés elég-nek is bizonyult ahhoz, hogy valamelyest megnyugodjál... Jézus!, de nagy örültség volt kinyitni a szemed! A nő slicced cipzárját lehúzta, és ott matatott; ráncolódt a blúz ujjá, pihék kéklettek az utcáról beszüremelő fényben, haja csiklandozta a köldököt, most nem is jut eszedbe több. Már az is csoda, hogy ennyi minden fölremlik; jó vagy rossz, nem túl érdekes, nyugtalanító, az hétszentség! Valami miatt a történelem juott eszedbe. Hogy elnyelne a történelem döggútja? Lehet.

Miért van az? Kezdte újra a társalgást Mária. Miért van az, hogy ha veled vagyok, mindig hiányérzetem támad. És ezért nyomban szeretkezni akarok veled, hogy nyom-ban elmúlassam...

Már nem akarok újjászületni. Mondtad nyűgösködve. *Ugyanide* születne az a valaki, aki *ugyanén*...! És pucér volna. Ne! Homlokod ráncoltad, annak a rossz szokásodnak a jele, ha valamit akarsz.

Mit akarsz?

Azt, hogy most kapszold be!

Szovjet kutatók olyan berendezést konstruáltak, amellyel térhatású televíziós program adható és vehető; elsősorban oly helyeken alkalmazzák, hol az ember erősen ve-szélyeztetve van.

Most mondd azt, hogy a lánynak volt ilyen berendezése...!

Volt, és mindjárt be is kapcsolta. Mindenütt csend, semmi zaj. Azután valami zúgás, mintha tengermélyről; fölkavert ciánkék fény árasztja el a helyiséget. Egyszerre csak azt látod, hogy lassúdat sejtelmességgel a nő, nem tudod jobban elmondani, megket-tőződik; előbb egy árnyalak, mélybíbor, Mária lesz az, gondolod, majd egy másikból, pontosabban egyszerre, a fakósárga árnyból lesz az Éva – Jézus!, két nő, életnagyság-ban, ha jelent valamit ez a kifejezés...! Néhány perces híradóval kezdődik a műsor. Ott áll előtted Kádár János, a lányok előzékenyen közelebb engedik hozzád, fölkö-

nyökölsz, na, ez már fasza! Azt mondja, hogy az emberi jogok nyugati koncepciója az unalomig emlegeti föl, „nekem, elvtársak, legalábbis rém unalmas már...”, hogy nálunk, a szocialista országokban az emberi jogok nem az ő elképzeléseik szerint érvényesülnek. De nálunk véleményszabadság van, nem félünk az emberek véleményétől, sőt, azt minden lehetséges alkalommal kikérjük... Hát, efféléket mondott az arcodba, és hogy ha valami nem tetszik, csak nyugodtan írjam meg neki, válaszol, meg lesz oldva az a probléma... azzal fogta a kalapját, és kiment. A kurva anyját, kiáltottál fel magadban. A másik irányból két amerikai rendőr egy férfit kísér bilincsbe verve az ágy előtt, mondják, elfogták James Earl Rayt, a polgárjogi mozgalom vezetőjének, a Nobel-békedíjas Martin Luther Kingnek a gyilkosát, aki egy Tennessee állambeli börtönből szökött meg. A rab maderfakerezik és integet, de jó. Van igazság. Rózsa Sándorral ülsz egy börtöncellában, Jézus!, ez itt valami félreértés lesz, de már vége. Mintha a szekrényből lépne elő, a menyegzőjére megy Thaal Gabriella, két rendőr igazoltatja, egy hamutartót közben fölruágnak a szőnyegen, közveszélyes munkakerülésért fél év dukál.

Számodra szimpatikus színes bőrű fiatal zimbabwei gerillák seggel nyomulnak a kamra felé, az ablakok bevágódnak, s rhodesiai fajúldozók fegyveres osztaga halálra keresi őket. Egy elesik, a hulláért visszamennek, hál' isten, gépfegyvere ott marad, kíváncsi vagy, az adás végén mi lesz veled; a tiéd lehet?

Ötletnap a kenderfonógyárban. (Ezt képtelenség leírni...)

Már megint nincs víz. Hallod az egyik lánytól. (Mária.) A másik lány (Éva) érettebb, asszonyosabb teste, mezítelen, mintha valakit egy sötét ligeten vezetne át, feléd közeledett. Miért is tagadnád, örültél, hogy ez a névmizéria így valahogy megoldódni látszott. Volt hozzá test. Mindegy. Megint a védekező alapállás, némi szöveggel – „Hogy lehet ennyire mosolytalan élni!?”

A só. Mondta. A sok só és a kevés víz. Violaszín, szögletes, csontos vállát az ajkadhoz érintette; két karod a törzsed mellett hevert, aztán megfeszült, tenyered a gyerekágy durva szövetéhez nyomtad, majd ujjaid görcsbe rándultak, mintha kavicsot markolnál...; olyan mozdulatot tettél a következő pillanatban, akárha a nő szemét akarnád telehinteni vele, nem, mindkét kezeddal elkaptad Éva haját, fejét hátrakényszerítetted, tartottad. A szemközi rózsaszín árnyalatú falon a másik lány, Mária sziluettje himbálózott egy groteszk alak társaságában, mintha táncolnának, tangóznának. Azt kell mondd, hogy föltérdeltél – mintha fohással enyhíthetnél értetlenkedésen és kinszenvedésen. Tekintetteddel a feladathoz illő magasságot kerestél, amikor a lány (Éva) elragadtatottsággal és különös ingerültséggel a *néphiszembe* harapott, Jézus!, akarod mondani, a péniszedbe...! „Mindennek mindenáron mindenkor hasonlítania kell rád?!” Kérdezted ordítva a lánytól, aki sirt és fülelt...

Fintorgott. Ezt hogy érted?

Úgy, hogy nekem nehogy azt hidd, az az álmom, itt fogok virrasztani egy sóbálvány mellett, mert befejezhetőnek látom emberi ügyünket benned; hát nem, nyafogni nem fogok itt neked, legyél a savanyú babérliget vakmerő nője, mit érdekel engem, már bocsánat, tegyük fel, a porcelán, a porcelánfehér, ha a rendőrség szürke Volgával húz utánam!, követnek éjt nappallá téve...! Hát így értem. Mondtad. Kicsit önsajnáló és szépélő, gondoltad, de a napkelte előtti törmelék közt megteszi.

Semmiféle hatást nem gyakorolt a nőre. (Éva.) Eléd guggol, és komoly, átható tekintettel néz szemedbe, miközben mind a tíz ujján drágakövekkel gazdagon díszített gyűrűivel, hosszú, püspöklila körmeivel cirógat, mintha legalább ötvenezer fekete és

vörös hangya mászkálna a még illatozó lambrafák kérgén... Még szép. Gondoltad. De nem örülsz neki!

Eléggé unod már ezt a műsort, de egyfelől nincs erőd mást kérni, másfelől rendkívüli jelentőséget tulajdonítasz annak, amit még nem tudsz. A készülék istenien működött, minden kétséget kizáróan akkoriban emberre nézvést az a hely volt a legveszélyesebb. (Szeged, '77.) (Egy vasárnap hajnal.)

Váratlan sötét lett. Abban a pillanatban eszelős kattanást hallhattál, azután egyenletes, nagyon halk szívdobogást, nem a tiédet. Mindössze annyi volt kivethető, hogy mind a két lány öltözik; Éva aranysárga, Mária vörös köntösbe bújt. Lelked rezdüléseit követte volna, ha lettek volna. Újra az a gnóm árny a falon, nem is gnóm, csak mintha sántítana. Mögéd ért, de csak ekkor vehetted bizonyosra, hogy férfi. A férfi, aki táncolt Máriával. Megint csak a halk szívdobogás, majd egyre erősödő lélegzés hallatszott. Megrohant a heves utálat. Undor.

Anyám! Mondtad. Hallasz engem?

Nem érkezett válasz. Együtt lélegeztetek. Több ember egyszerre szívta és engedte ki a levegőt. Akkorra a szívdobogást már teljesen elnyomta lélegzésetek zaja, ami aztán nyögéssé, sikollyá, majd távolodó üvöltéssé fajult. Utána mintha szétrobbant volna tüdő, és szétrobbant volna csont, bőr és képzelt körvonal. „Ugyan, mi történik ezzel a testtel!” Kérdezted magadban. „Mitosz-e, metamorfózis-e?”

Azért történik minden, hogy ne születhess saját képedben újjá. Hallottad az egyik lány távolian szomorú hangját, mégis, mintha csak játsszana.

És ki csinálhatta ezt? (Félszeg érdeklődés.)

Apád! Mondta a másik lány, úgy, mintha a torkodat vágná el ezzel a szóval. Láztól átforrósodott, teljesen elgyengült testedhez bújt mind a két lány. Már csak ez hiányzik, gondoltad.

Állatok! Ocsmány állatok! Ugrottál föl hirtelen s akkora elszánással, mintha az éjszaka mélyéről kellene. A bejárati ajtó előtti három lépcsőfokot már jóvialis színészkedéssel vetted, szétártad karod, s megfordultál, eltátottad a szád.

Ha létezett valaki már előttem, nyilatkozzék meg, hogy láthassuk fényét! (Nők visongató nevetése hasított bele az általános tapsviharba, örömköltások vegyültek a nevetés fergetegébe, mintha már mindnek külön ott meredezne az aktuális fallosz, Jézus!, micsoda tehetség!) Visszatáncoltál. A sötét, nyiroktól édes levegőbe belevágódott a hajnal éles fénynyalábja, épp a súlygolyó irányában. A sikertől mámorosan kiméletlenül belebújtál „ellenlábassodba”! Pusztá vakmerőség. Ilyesmi még nem fordult elő veled. Csönd volt újfent. Kemény és mégis lágy, akárha egy fiatal veréb szárnypróbálgatása, csattogó...

Vége lett a műsornak, valószínűleg a Mária volt az, aki kikapcsolta a berendezést.

Ott álltál a fényben, illetve te magad voltál a felszabadított tűz, ez a gondolat, úgy hiszed, egyáltalán nem túlzás, okosan, engedelmesen, szorosan összezárt ajakkal, ahogy tanítottak, csak még soha nem volt alkalmad gyakorolni. Majdhogy meg nem szólaltál, oly hízogó volt minden; Jézus!, vasárnap van!

Melletted, a kályhánál, azon az ósdi bőrkanapén az Egér kúrt az Annával, bentebb, a gyerekágyon Zotya a Krisztával, a Zotya kenyérhéjat rágicsált közben. Vigyorgott. Nem akartál beleszólni, semmi kedved nem volt beszélgetni.

Voltatok kint a koncerten, a Minin? Szóltál meg higgadtan a Zotya...

Miért? Ti? (Így Mária.)

Volt a faszom! Az kíváncsi rájuk. Elküldtük a hülyegyerekeket borért, beszoptuk, azután leléptünk. Az „Edzett ifjúságért”!

Képzeld el, a „Tete” nem mer kiszállni az ágyból tegnap este óta. (Így Mária.)

Az ablak alatt, a paplanból és hálósákból összedobott almon feküdtél; valami hülye félálomban egy párnát a hátadhoz húztál, felültél, és a térdedet az állad alá vontad, úgy, mint aki már hosszabb ideje ott feledte magát tényleg valahol, ki tudja, hol, s ezért azt gondolja – *minden hasonlat*. Ahogy te gondolsz, úgy lesz. Gondoltad. A nő egy nagyobb méretű könyv előtt a padlón üldögélt, s az udvarról befogadott kismacs-káját simogatta unottan. Lehunyta szemed, hogy erőt gyűjts és az órára tudj nézni; *fél tíz*. Mindjárt kezdődik a mise. Kikerested bársonyzakó a ruhahalomból, magadra öltötted; meg is szeretted volna mosakodni, de nem lehetett. Indulásra készen megfordultál, a helyiség ciánkék fényben úszott megint, Jézus!

Mondd azt, akkor, ott megláttad őket, nélküled, magukra hagyottan, lenn az alagsori lakásban tébláboltak, szétszóródva, össze meg vissza, a tehetetlenségüktől zavarodottan a szereplők, akiket te teremtettél magad sem tudod miféle állapotban, mintegy széljegyzetelve életedet, ahogy eddig is leírtad azt, hogyan is, *vakrepülés* szerűen...!

Megint két leánytest volt, egyik is, másik is olvasott...; Mária Hernádi Gyulától a *Jézus horoszkópját*, Éva meg Sulyok Katalintól az *Úgy szeretnék férjhez menni* című könyvet. Mik vannak! Gondoltad.

Elfogták, nem, megszökött James Earl Ray egy Tennessee állambeli börtönből, a polgárjogi mozgalom vezetőjének, a Nobel-békedíjas Martin Luther Kingnek a gyilkosa.

Amerikai érdekképviselőt nyitottak Havannában, illetve kubait Washingtonban, '61 óta először jön létre diplomáciai kapcsolat a két ország között.

(A szoba közepén ott hevert egy kubai gyártmányú fegyver.)

Szovjet kutatók olyan autómotort kísérleteztek ki, mely egy EAW-preparátum segítségével hidrogénmeghajtású járművet működtet; az autóipart forradalmasító hidrogénmeghajtású Moszkvics az üzemanyagot a közönséges vízből nyeri. (Ez nem is rossz, nem is drága, gondoltad, holnap visszajövök érte, ha élek.)

Az ajtót nyitva hagyta, úgy léptél ki a szűk udvar még árnyék védte köveire. Mint egy macska, óvatosan s puháckán lépdeltél, annak ellenére, hogy két súlyos bakancsot s két zsibbadt, hogy ne mondd, megmacskásodott, na nem baj, majd máskor így mondd, lesz még alkalom rá, ahogy magad ismered, lábat kellett rakosgatni, mindig előbbre, előbbre, néha oldalra vagy föl, magasra, föntebb, még föntebb, Jézus!, az a Pók a hálójával mennyi galibát tud okozni, vízszintes húzószálaival, ne...!

Ne szégyenkezz, mondd azt, négykézlábra kellett hogy álljál, futni szeretted volna, így képzelted el, szedted a lábad, „ebadta kölyke!”, mindegy, a nyitott kovácsoltvas kapunál óvatoskods, „hazudozók”, gondoltad, még ki sem érsz az utcára, és máris a nyílt színi hazudozókat hallgathatod (a magyart) (a népet) (a közt) (a társaságot), ez nem a te társaságod...! Szó szerint vesznek mindent – a pénz nem számít, ilyen jól gyere ki a végén is. Két rendőr, mi következhetett volna, mi a tényeknél logikusabb, hajol hozzád, szárnyaid alá nyúlnak, s fölsegítenek; erőtlen vagy, gyanún fölül állsz tehát. Azért enyhülést mégsem a karjukban remélve észreveszed a Nyina nevű leányt a túloldalon. Égszínkék, selyem nyári ruha, napsárga napernyő, melyet kissé megszeppenten forgat jobb kezével. A megtérni igyekvők mindig kitesznek magukért, gondoltad, már csak át kellene jutni az utcán, és férfiasan a vállára omlni, mit sem tehetnek a rendőrök...! Az erő diadala – mikor azt érzed, minden elmúlt, nincs hátra

semmi, ez az, amit boldogságnak neveznek az emberek, talán, gondoltad, nem ösztévesztve a hétvégi reménnyel; dehogynem...! Ott álltál a lány előtt, nem tűnt úgy, mint aki létezik, a világ sem mozdult tehát. Nézted.

Magamat látom benned. Mondtad. Ez munkahipotézis...!

Csak önkívületbe ne ess itt jókedvedben. Így ő, a Nyina.

A rendőrség munkája ma délelőtt kimondhatatlan derúvel ajándékozott meg; kijuttattak a Pók fogságából, és most tanácstalanul bámulnak, hülyülnek, jelenlétüket társaságunkban túrni igazán nevetséges... Menjünk!

Menjünk. Karolt beléd a lány. Felfrissültél, mintha rendkívül kellemes ébredés után volnál. Ilyen emlékről persze nem tudnál beszámolni, csak örületes, gyilkos ébredésekről; kopogtatnak, ordítanak, de elég, ha megszólal a vekker, ne folytasd!

Nézzetek meg Kamillt, a papot, hallgassátok meg őt és az ő egyházi zenéjét, ahogy beszél Isten dolgairól... csodáljátok meg a hatyú keltetését...! A jelenlét méze csöpögjön nyelvetekre!

Mi másért, a kétértelműségek elkerülése végett, hirtelen elkapott a birtoklási vágy; hogy elejét vegyed annak a dilemmának, mi a különbség Isten szeretete és a szerelmi érzés között. „En veled soha nem fekszem le.” Mondtad a lánynak, aki tizenhat. Magad öt éves múltál, ha érzelmi életed vesszük, és a templom ajtaja előtti lépcsők alján állsz, egy kubai gépfegyvert hintáztatsz bal válladon, jobb kezeddél zsebedbe nyúlsz, és előkotorasz egy „bélást” (két forintot), majd a szegény, hatgyermekes koldusasszonynak adod; azt mondod neki, egyáltalában nem szerénytelen módon, hogy „Látod, mindent meghódítottunk, még sincs semmink...! Na, hát költsd ezt el a tetszésed szerint, de ne légy ám tékozló, mert a tékozlás bűn!”

Megszédültél, a szónoklás lehetősége a porig sújtott: több lány vett körül, s az összegyűltek szenvedélyes szavakra ingereltek: szeretted volna mondani, hogy ehhez az országhoz ne kötődjék senki... hogy ehhez a városhoz ne kötődjék senki... hogy csak a felejtésben bízhat... s hogy senki emberfiához gyöngéd ne legyen senki...! Fölnéztél, ott, a Honvéd téri templom árnyékában. IGAZSÁGSZERETET. Ez volt a kék égre írva... Ebben a városban az ember a lányok közül a templomjáró lányokat kedveli és akarja egyedül, gondoltad, úgymond, csak azokat fálja tekintetével, egyszerű, ám annál bájosabb harmóniát teremtve így magában áhítat és bujaság között, már ha valakinek eme Összhangra szüksége van. Neked nem volt rá szükséged, te voltál az.

Mindjárt tíz. Megjelenik az ajtóban Kamill, a pap barátotok. Bőrszandál, lecsúszott vajsárga rövidnadrág, rövid, lilás ing. *Műöröm.*

„Gyerünk akkor, angyalom.” Mondtad a lánynak.

„Megöl minket ez a fiú.” Hallottad anyád hangját. (Még a szombat délutáni udvari jelenet.) Apádat, anyádat megölted volna hát, és most ott strichelsz Jézus kurváival megbocsátásra várva, gondoltad; na ne...! Azért csak jártad körbe meg körbe a táncot, közben allelujáztatok, a pap behozta a hatyútojást, az ellenállás nélkül, egyenletesen gurult középre; forogtatok körülötte, keltették a hatyút. Senki nem értett semmit. A Mélység a világ Őlén hevert a Gondolattal. Gondolod.

„A fényt először látta.” Ennyi volt mindössze a mondandójuk a megtérésükről a megtért leányoknak. Csak sejtetted, hogy őket miért ez hozza izgalomba – a világ mint ragyogó fény!

Világvallások *Békekonzferenciája* Moszkvában.

Én szolgálóleány akarok lenni. Van ilyen. Teríteni és leszedni az asztalt. Súgta neked Nyina. Menekülni támadt kedved.

Majd még lesz idő rá. Válaszoltad.

Mondd azt, mert kérdeznek, hogy nem hiszel egy élő Istenben!, mondd azt, hogy nem ment meg téged egy élő Isten sem...! Mondd azt, hogy ez a legkönnyelműbb s a legkönnyörtelenebb állam, mondd azt, hogy ez a legkönnyörtelenebb s legkönnyelműbb Isten, nem fogadod el, nem hallgatsz rá, és nem szereted...!

Mindenkinek a kezit csókolom! Hajoltál meg, mint aki éppen úgy érzi, most fölkelhetne, járhatna egyet, vágyna is rá, csak nem lesz belőle semmi. Az történt, hogy rád támadtak, üldözni kezdtek. Borultak a matt barna, karfa nélküli székek, poharak dőltek, eléggé különös jelenet egy templomban, úgy gondolod... A korhadt, nyöszörgő falépcső, a hús márvány, senkivel sem kell találkozni, majd kint a tűző nap.

'77. Nyár. Szeged. Jó volt, ki is tagadná, az élet. Irány a strand, a SZUÉ!

Horváth Elemér

CSIPKEBOKOR

a kor áldozatot kért
nem személy szerint tehetséget
s kollektív paradicsomért
odaveszett szobor szonett és ének

nyugdíja után ráért
de elhagyta a múzsa
s nem segített hogy áttért
laissez-faire monoteizmusra

én az leszek aki leszek
amíg eléri a
kezdet a véget vég a kezdetet
ne vitatkozz blaszfémia

SION

szüntelenül figyelmes keselyűk
a szemem sarkában (xenofont olvasom)
a túlsúfolt odüsszea
az istentelen horizont